

Extra oefenopgave bij het college

Kwantummechanica 2

Tijdsafhankelijke aspecten van de kwantummechanica

Beschouw de 3-dimensionale spinruimte van een spin-1 deeltje dat onder invloed staat van een homogeen magnetveld. Neem aan dat de Hamilton-operator van dit systeem de volgende vorm heeft:

$$\hat{H}^{\text{spin}}(t) = \frac{2\gamma}{\hbar} \vec{\mathcal{B}}(t) \cdot \hat{\vec{S}} \quad (\gamma > 0),$$

met $\hat{\vec{S}}$ de spinoperator van het beschouwde spin-1 deeltje. Voor $t \leq 0$ is er sprake van een constant magnetveld langs de z -as:

$$\vec{\mathcal{B}}(t \leq 0) = \mathcal{B}_0 \vec{e}_z \quad (\mathcal{B}_0 > 0),$$

en bevindt het spinsysteem zich in de grondtoestand. Deze grondtoestand wordt beschreven door de spinvector $\chi_{1,-1}$, waarbij χ_{s,m_s} zoals gebruikelijk de 1-deeltjes spinvector is die een spin- s deeltje beschrijft met spincomponent $m_s \hbar$ langs de z -as.

We willen nu vanaf het tijdstip $t = 0$ het magnetveld zodanig gaan veranderen dat het spinsysteem op tijdstip $t = t_f > 0$ in de toestand $\chi_{1,+1}$ terecht komt.

Poging 1: we veranderen het magnetveld volgens

$$\vec{\mathcal{B}}(0 < t \leq t_f) = \left(\mathcal{B}_0 - \frac{2\mathcal{B}_0}{t_f} t \right) \vec{e}_z.$$

- (i) – Laat zien dat voor het beschouwde systeem geldt dat de verwachtingswaarde van de spinoperator $\hat{S}_z$ niet verandert op het tijdsinterval $t \in [0, t_f]$.
  - Geef hiervoor ook een symmetrie-argument.
- (ii) Waarom is poging 1 gedoemd te mislukken?

Poging 2: we veranderen het magnetveld nu volgens

$$\vec{\mathcal{B}}(0 < t \leq t_f) = \mathcal{B}_x \sin(\pi t/t_f) \vec{e}_x + \left(\mathcal{B}_0 - \frac{2\mathcal{B}_0}{t_f} t \right) \vec{e}_z \quad (\mathcal{B}_0 \gg \mathcal{B}_x > 0).$$

- (iii) Waarom heeft poging 2 wel kans van slagen?
- (iv) – Beargumenteer waaraan de tijdsperiode t_f moet voldoen om de beoogde verandering van de toestandfunctie te realiseren.
  - Wat gebeurt er dan met de energie van het systeem op het tijdsinterval $t \in [0, t_f]$?
  - Geef hierbij ook aan hoe dit soort energieveranderingen in feite mogelijk zijn.